Bijlage 1. Uitkomsten Grip op Sociaal Domein 2.0

Opdracht

De opdracht voor het project Grip op Sociaal Domein 2.0 is tweeledig:

1: te komen tot een uitgebreid en aangescherpt pakket aan bezuinigingsmaatregelen om grip te krijgen op de kosten en kostenontwikkeling in het Sociaal domein (programma 6)

2: het (laten) uitvoeren van de eerder vastgestelde maatregelen binnen het project.

Proces

In het project Grip op Sociaal Domein 2.0 is de stand van zaken van de projecten Grip op Wmo en Grip op Jeugdhulp in beeld gebracht. Daarbij is gekeken naar de mogelijkheden voor doorontwikkeling en eventuele nieuwe maatregelen binnen programma 6, evenals de randvoorwaarden die nodig zijn voor een goede uitvoering.

Daarbij is een belangrijk signaal geweest dat de uitvoering tijd nodig heeft om alle maatregelen goed in te bedden en tot uitvoering te kunnen brengen. Teveel veranderingen tegelijk en achter elkaar geven een slechter resultaat en leiden tot onrust. We moeten de komende periode eerst goed de effecten van de huidige maatregelpakketten in beeld brengen, voordat er weer nieuwe zaken worden opgepakt. Anders krijgen we onvoldoende zicht op de effectiviteit van maatregelen.

Parallel hieraan zijn de financiële ontwikkelingen in beeld gebracht en is onderzocht of er nog financiële ruimte binnen het programma beschikbaar was om de taakstelling te dekken. Hierbij was het enerzijds van belang om de taakstellingen uit de eerdere projecten in kaart te brengen, en de mate waarin deze behaald en verwerkt waren in de begroting. Anderzijds is daarbij naar alle budgetten en de historische uitnutting gekeken. Tot slot is gedurende het project de financiële situatie gewijzigd door een extra toevoeging aan programma 6 uit de compensatie van de Commissie van Wijzen. Ook het resultaat van de jaarrekening 2021 doet nog enige ruimte binnen het programma vermoeden. Daarmee is de urgentie voor aanvullende maatregelen flink afgenomen en hebben we ons vooral gericht op versterking en verdieping binnen de huidige maatregelen.

Conclusies

A. De financiële taakstelling voor Grip op Wmo is nog grotendeels opgenomen als stelpost in de lopende begroting. Hier liggen wel maatregelen aan ten grondslag. Dit zijn:
    1. Maatregelen gericht op een kostenbewuste uitvoering;
    2. Beleidsmatige maatregelen die op kortere termijn leiden tot een minder groot tekort;
    3. Maatregelen gericht op transformatie.

    Een deel hiervan is inmiddels uitgevoerd. Een groot deel loopt echter ook nog. In de aanloop naar de begroting 2023 wordt dit op productniveau uitgewerkt, waarbij de behaalde resultaten verwerkt worden en in beeld wordt gebracht welke taakstelling nog resteert en welke maatregelen daar tegenover staan. Ook de verhoging van het Wmo-budget uit de compensatie van de Commissie van Wijzen, wordt nader verdeeld op productniveau.

    Het programma Grip op Wmo is meerjarig ingezet. Binnen de reeds vastgestelde maatregelen is nog ruimte voor doorontwikkeling. Daarnaast zijn er ook andere ontwikkelingen van invloed op de Wmo (zoals een bredere openstelling van de Wlz). Het is niet nodig of wenselijk om hier nu een extra maatregelen pakket aan toe te voegen. Eerst moeten de effecten van de huidige maatregelen en ontwikkelingen goed in beeld worden gebracht en geoptimaliseerd. Rapportage over de realisatie wordt tijdens de reguliere P&C-cyclus gedaan.

B. In de voorjaarnota 2022 is bij een aantal budgetten in programma 6 structurele ruimte afgeraamd. Hiermee is een deel van de taakstelling, € 150.500, ingevuld.

C. De financiële taakstellingen voor Grip op Jeugd zijn geheel verwerkt in de begroting. Er resteert geen claim meer. Een aantal risico's is vanaf 2022 gecompenseerd met de extra bijdrage uit de Commissie van Wijzen, waarbij het budget voor Jeugdhulp met € 600.000 is verhoogd. Binnen het project Grip op Jeugdhulp zijn 4 maatregelen ingezet, waarover in de reguliere P&C-cyclus gerapporteerd wordt. Dit zijn:
    1. Toegang doorverwijzers
    2. Toegang Gebiedsteams
    3. Meer controle
    4. Preventie

    Binnen deze maatregelen is nog ruimte voor doorontwikkeling. Het voorstel is dan ook om de ingezette lijn binnen Grip op Jeugd voort te zetten en hier geen nieuwe maatregelen of taakstelling aan toe te voegen. Eind 2022 wordt landelijk de Hervormingsagenda Jeugd verwacht. Mogelijk moeten op basis daarvan lokaal nog aanvullende stappen gezet worden.

D. Vanuit de Participatiewet wordt het uitvoeren van periodieke heronderzoeken opgepakt. Hiermee krijgen we een beter zicht op de groep inwoners die soms al langere tijd in een uitkeringssituatie zit. Bij de heronderzoeken wordt gekeken of de uitkering nog passend is bij de huidige situatie. Dit is van belang in het kader van rechtmatigheid en doelmatigheid. Daarbij kan dit ook helpen in het signaleren van potentiële problematiek onder inwoners. Tot slot geeft dit meer inzicht of er in de huidige situatie nog mogelijkheden zijn om inwoners door te geleiden naar werk en welke ondersteuning daarbij nodig is.

E. De inzet op gebied van de sociale basis is van groot belang om preventie en de transformatie in brede zin vorm te kunnen geven. We moeten goed kijken of we met onze inzet de beoogde effecten bereiken. Dit kan ook op de langere termijn spelen. Het beleid op gebied van het sociaal domein en de sociale basis vraagt een actualisatie, waarin de doelen scherper geformuleerd worden. Dit moet komende bestuursperiode verder opgepakt worden.

F. Binnen de planning en controlcyclus wordt de indexatie van tarieven een vast onderwerp voor programma 6. In het verleden is dit onvoldoende meegenomen, waardoor (verplichte) tariefstijgingen niet of te beperkt verwerkt zijn in budgetten. Dit is echter wel een autonome ontwikkeling waarop sturing beperkt mogelijk is. We gaan de indexaties jaarlijks goed in beeld brengen.

Financiële vertaling en monitoring

Op basis van bovenstaande kunnen we de volgende financiële vertaling maken.

Omschrijving	Bedrag 2022	Bedrag 2023	Bedrag 2024	Bedrag 2025	Bedrag 2026	
Stelpost ombuigingen WMO uitgaven	**-1.025.000**	**-1.275.000**	**-1.395.000**	**-1.395.000**	**-1.395.000**	opgenomen in begroting
Extra gekregen uit Rijksgelden (comm van wijzen)	**943.000**	**600.000**	**600.000**	**600.000**	**400.000**	opgenomen in begroting
Structurele bijstelling Grip 2.0	150.500	150.500	150.500	150.500	150.500	opgenomen in de voorjaarsnota 2022
Resterende stelpost:	68.500	-524.500	-644.500	-644.500	-844.500	

Dit wordt bij de voorbereiding van de najaarsnota 2022 en begroting 2023 zoveel mogelijk geconcretiseerd en vertaald naar de budgetten op productniveau. Daarmee moet duidelijk worden welke resultaten inmiddels gerealiseerd zijn en waar nog maatregelen uit bovengenoemd pakket uitgevoerd moeten worden. Het blijft belangrijk om meer inzicht te krijgen in onze data om ontwikkelingen en de financiële vertaling daarvan te duiden. We zien Grip op het sociaal domein als een continu proces in onze bedrijfsvoering en doorontwikkeling. We informeren u over de voortgang van de ontwikkelingen in onze P&C-cyclus en de monitor sociaal domein die 2 maal per jaar verschijnt.